

The New York Times [Electronic resource]. Access mode: <http://www.nytimes.com/>.
The Washington Post [Electronic resource]. Access mode: <https://www.washingtonpost.com/>.
Tribune Online [Electronic resource]. Access mode: <https://tribuneonlineng.com/>
Wales Online [Electronic resource]. Access mode: <https://www.walesonline.co.uk/>.

References

- Arutyunova N. D. (1988) *Tipy yazykovykh znacheniy: Otsenka. Sobytiye. Fakt.* [Types of language meanings: Evaluation. The event. Fact.] M.: Nauka. 341 s.
- Kövecses Z. (2020) *Extended Conceptual Metaphor Theory.* Cambridge: Cambridge University Press. 196 p.
- Lakoff G., Johnson M. (1980) *Metaphors We Live By.* Chicago: University of Chicago Press. 242 p.
- Lakoff, G. (1987) *Women, Fire and Dangerous things.* Chicago: University of Chicago Press. 614 p.
- Navarro I. i Ferrando (2019) *Current Approaches to Metaphor Analysis in Discourse. Applications of Cognitive Linguistics.* Walter de Gruyter GmbH & Co KG. Vol. 39. 387 p.
- Steen G. (2001) *The Contemporary Theory of Metaphor – Now New and Improved! Review of Cognitive Linguistics.* №9(1). P. 26-64.
- Cambridge Learner's Dictionary online [Electronic resource]. Access mode: <http://dictionary.cambridge.org/ru>.
- Collins English Dictionary [Electronic resource]. Access mode: <http://www.collinsdictionary.com>
- Fox News [Electronic resource]. Access mode: <https://www.foxnews.com/>.
- London Free Press [Electronic resource]. Access mode: <https://lfpres.com/>.
- MSN UK [Electronic resource]. Access mode: <https://www.msn.com/>.
- New York Post [Electronic resource]. Access mode: <https://nypost.com/>.
- StarTribune [Electronic resource]. Access mode: <http://www.startribune.com/>.
- The Atlantic [Electronic resource]. Access mode: <https://www.theatlantic.com/>.
- The Bangor Daily News [Electronic resource]. Access mode: <https://bangordailynews.com/>.
- The Boston Globe [Electronic resource]. Access mode: <https://www.bostonglobe.com/>.
- The Daily Item [Electronic resource]. Access mode: <https://www.dailyitem.com/>.
- The L.A. Times [Electronic resource]. Access mode: <https://www.latimes.com/>.
- The New York Times [Electronic resource]. Access mode: <http://www.nytimes.com/>.
- The Washington Post [Electronic resource]. Access mode: <https://www.washingtonpost.com/>.
- Tribune Online [Electronic resource]. Access mode: <https://tribuneonlineng.com/>
- Wales Online [Electronic resource]. Access mode: <https://www.walesonline.co.uk/>

УДК 378.147.091.33-028.17:811.112.2

**DEVELOPMENT OF LISTENING COMPETENCE IN LEARNING GERMAN
AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS:
INNOVATIVE METHODS AND TECHNIQUES
ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ
ПРИ ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ЗВО:
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ**

Ольга НАЙДЕШ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

o.najdesh@chnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-2293-6921>

Аліна БІЛОКОПИТА

bilokopyta.alina@chnu.edu.ua

The article deals with acquisition of listening competence in German as a foreign language classes at higher educational institutions. The authors analyze major studies conducted by scientists in this field. To solve

the set tasks in the research, the following classification of classical (analytical/articulatory, imitative/acoustic, analytical-imitative/combined) and innovative (communicative, personal-activity, competence, level, reflexive and cultural) methodological approaches to the development of learners' phonetic competence is suggested. It is proved that currently, the use of the stated methods in the educational process is of the great interest in the methodology of teaching foreign languages i.e. the combination of classical methods with innovative techniques and Internet resources that, in their turn, contain a huge amount of additional information in various forms. In practice, it was confirmed that the use of innovative techniques and Internet resources in foreign language classes develops learners' competence in listening, helps to increase their motivation and success along with creating favourable conditions for their active self-development.

The paper describes and analyzes modern educational and informational Internet resources in terms of their relevance to the research issue and different levels of foreign language proficiency. The effectiveness of the suggested set of exercises is proved as they provide practice, development and achievement of the new level of learners' listening skills. Pertinent interactive sites and YouTube channels, offering teaching materials and audio samples relevant to the topic of the lesson and the level of learners' foreign language proficiency, are used to create assignments within the frameworks of classical and innovative approaches to the study of a foreign language. It has been shown that the presentation of audio material in a Podcast format is currently the most modern as a Podcast enables practicing and improved comprehension of the German-language interviews on various interesting topics in free time.

It is also proved that the use of mnemonic, multisensory techniques as well as mental maps while doing listening comprehension exercises significantly contributes to the development of learners' competence in listening.

Keywords: competence in listening, phonetic competence, innovative methods/ techniques, Internet resources, associative communication, visualisation.

У статті розглядаються особливості опанування мовленнєвої компетентності в аудіюванні при вивченні німецької мови у ЗВО. Здійснено аналіз основних досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців в цьому напрямі. Для вирішення поставлених завдань запропоновано таку класифікацію класичних (аналітичного/артикуляторного, імітативного/акустичного, аналітико-імітативного/комбінованого) та інноваційних (комунікативного, особистісно-діяльнісного, компетентнісного, рівневого, рефлексивного та культурологічного) підходів у вивченні фонетичної компетентності здобувачами освіти. Встановлено, що при впровадженні в навчальний процес зазначених вище методик, актуальним в умовах сучасної освіти постає поєднання класичної методології з інноваційними технологіями та інтернет-ресурсами, які містять, у свою чергу, велику кількість допоміжної інформації різного формату. Практично виявлено, що використання на заняттях з ІМ інноваційних ресурсів під час опанування мовленнєвої компетентності в аудіюванні сприяє зростанню мотивації та успішності студентів, а також створює умови для їх активного саморозвитку. В роботі описано та проаналізовано сучасні освітні та інформаційні Інтернет ресурси з проблеми дослідження для різного рівня володіння іноземною мовою. Ефективність використання запропонованих прикладів завдань сприяє тренуванню, вдосконаленню та досягненню нового рівня аудіальних навичок. При розробці завдань до проаналізованих підходів задіяно актуальні інтерактивні сайти та YouTube канали, які пропонують навчально-методичний матеріал і аудіо-зразки відповідно до теми заняття та рівня володіння іноземною мовою. Досліджено, що подання аудіоматеріалу у форматі Podcast є найсучаснішим, тому що Podcast уможливорює тренування та покращення розуміння почутого німецькомовного інтерв'ю на різноманітні цікаві теми у вільний від навчання час. Встановлено, що використання мнемонічних, мультисенсорних технік, а також ментальних карт при виконанні вправ на розуміння почутого іншомовного мовлення сприяє результативності навчання мовленнєвої компетентності в аудіюванні.

Ключові слова: мовленнєва компетентність в аудіюванні, фонетична компетентність, інноваційні методи/технології, інтернет-ресурси, асоціативний зв'язок, візуалізація.

Вступ. Процес формування фонетичної компетентності (далі ФК) під час вивчення іноземної мови (ІМ) є одним з найскладніших і водночас найцікавіших етапів. Аналізуючи методики формування ФК у закладах вищої освіти (ЗВО), а також беручи до уваги стрімке зростання ролі інноваційних технологій та інформаційних інтернет-ресурсів під час навчального процесу, зростає необхідність у аналізі, розробці та вдосконаленні навчально-методичної бази для опанування ІМ та формування іншомовних мовленнєвих компетентностей здобувачами освіти (ЗО), яка буде актуальною та відповідати вимогам сучасності. Для того, щоб

процес формування ФК у ЗВО відбувався динамічно, цікаво, а також структуровано, поєднуючи в собі традиційні та сучасні методики, необхідно методично правильно організувати навчальний процес, а також вчасно і доцільно застосовувати інноваційні підходи під час занять.

Питання формування ФК у ЗВО неодноразово ставало предметом досліджень великої кількості вітчизняних (А.В. Долини, Н.К. Скляренко, Ю.А. Надольської, О.А. Чухно, О.В. Ланової, В.В. Перлової, В.М. Гутник та ін.) та зарубіжних (Н. Elsen, L. Sommer, Н. Funk, Ch. Kuhn, J. Mertens, Н. Rossa та ін.) науковців. Що стосується сучасних підходів до вивчення та викладання ІМ, вони були висвітлені у працях Г. Задільської «Сучасні педагогічні технології формування фонетичної компетенції студентів-філологів ЗВО в умовах комунікативно-орієнтованого навчання англійської мови», С. Куцої «Сучасні методики викладання іноземних мов», М.О. Скуратівської «Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України», Ю.В. Коваленко «Ефективність сучасних підходів у процесі вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ», О.В. Найдеш «Інноваційні підходи навчання іноземних мов у ЗВО», Л.І. Даниленко «Інноваційні технології в сучасній освіті», Л.І. Скалій «Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних мов». Ґрунтовне вивчення мовленнєвої компетентності в аудіюванні знаходимо в роботах Р.Б. Коцюби, І.Н. Верещагіної, Г.В. Рогової, Є.І. Пассова, Я.А. Крапчатової, Л.А. Єпіфанцевої та ін. Нами здійснюється аналіз та розробляються нові підходи щодо формування ФК, мовленнєвої компетентності в аудіюванні при вивченні німецької мови із застосуванням інноваційних технологій та Інтернет платформ, що сприяють ефективності навчання та процесу саморозвитку, самовдосконалення в ЗВО.

Метою нашого дослідження постає визначення теоретичних концепцій та їх інтеграції, доцільних у процесі опанування ФК здобувачами освіти у ЗВО з огляду на відповідність вимогам сучасності, а саме комплексне поєднання класичних методів з інноваційними технологіями сьогодення при навчанні ІМ, що сприяє ефективності навчального процесу і зумовлює актуальність даної наукової розвідки. Для реалізації цієї мети поставлені наступні завдання: дослідити використання інноваційних методів та технологій під час формування ФК, проаналізувати їх на предмет результативності та доцільності використання на різних етапах оволодіння мовленнєвою компетентністю в аудіюванні при вивченні німецької мови, а також розробити відповідні вправи на основі проаналізованих методик.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених нами завдань застосовувалася комплексна методика дослідження матеріалу, що включає: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та аналогію. За допомогою вище перелічених методів ми проаналізували класичні та сучасні підходи щодо формування мовленнєвої компетентності в аудіюванні ЗО в ЗВО. Порівнявши наявну навчально-методичну базу, ми систематизували та об'єднали сучасні інтернет-ресурси та інноваційні технології, які сприяють опануванню ФК з німецької мови. Аналогію запропонованих нами платформ ми відобразили на прикладах завдань для розвитку аудіальної компетентності. Матеріалом для нашого дослідження слугували інтернет-сайти (*Deutsche Welle/DW, SIMSALABIM, Deutsch-Perfekt, Deutsch Training, Vitaminde*), а також канали YouTube (*fröhlich Deutsch, Learn German*).

Результати та обговорення. Фонетична компетентність розглядається нами як здатність мобілізувати знання звукової будови мови з огляду на акустичну, артикуляційну природу одиниць мовленнєвого потоку та інтонаційних засобів їхнього функціонування в поєднанні із системними явищами фонетичного рівня мови. А мовленнєва (комунікативна) компетентність в аудіюванні демонструє вміння подальшого втілення набутих знань з ФК у виборі мовних і паравербальних засобів комунікації, в ситуаціях, спілкуваннях в соціумі при виконанні певних комунікативних завдань.

Проаналізувавши різні методи у формуванні ФК, нами виявлені такі основні (класичні) підходи, як: аналітичний (артикуляторний), імітативний (акустичний) та аналітико-імітативний (комбінований) (*Бігич, Бориско, Борецька та ін., 2013, с. 200*).

Методика *аналітичного підходу* охоплює два основні етапи: ознайомлення ЗО із характеристикою кожного звука та його артикуляцією та поетапна робота над звуком (над

вимовою окремих звуків, звукосполучень, слів, словосполучень і речень). Розглянемо приклади розроблених нами вправ даного артикуляторного підходу, а саме при вивченні німецького фонемного сполучення *ch*: [ç], [χ].

Завдання 1. Ознайомтесь із характеристикою звукосполучення *ch*.

Дане фонемне сполучення має дві варіації звучання: ісh-лаут [ç] – глухий, м'якопіднебінний, фрикативний приголосний звук, що зустрічається в словах *ich, nicht, dich, wichtig, schlecht, möchten u.s.w.* та асh-лаут [χ] – глухий, твердопіднебінний, фрикативний приголосний звук, який демонструється у таких німецьких словах *machen, doch, Buch, auch, ach u.s.w.*

Завдання 2. Прослухайте аудіоматеріал із поясненням варіацій вживання фоносполучення *ch* <https://www.youtube.com/watch?v=pxF4suDh8Vs> та після прослуховування повторіть за мовцем наступні речення:

Beispiel 1. Manchmal bin ich mir nicht sicher, ob ich solche Bücher wirklich durchlesen möchte.

Beispiel 2. Achim sucht die ganze Nacht nach seinem Buch, das er am Mittwoch um acht Uhr braucht.

Яка варіація звучання буквосполучення *ch* присутня в цих варіантах?

Щодо поданого нами до розгляду *імітативного (акустичного) підходу*, який базується на усвідомленому сприйнятті іншомовного мовлення та відповідно його імітації, то фонетичні навички формуються не ізольовано, а в мовленнєвих зразках. Прикладами можуть виступати розроблені нами вправи на диференціацію слів, груп слів за допомогою акцентуації та ритму.

Завдання 1. Прослухайте аудіо матеріал та позначте, який варіант є правильним http://simsalabim.reinke-eb.de/lektion02/aufgabe_d.html:

Ein **Fach** – einfach, mehr **Wasser** – Meerwasser, vor **Mittag** – Vormittag, **umfahren** – umfahren, jeder **Mann** – jedermann.

Завдання 2. Відтворіть акустично правильний варіант.

Аналітико-імітативний (комбінований) підхід містить в собі принципи двох попередніх, а саме аналіз та імітацію. Продемонструємо його на конкретному прикладі наступного аудіо завдання для розрізнення довготи та короткості голосного звука *ü* та для його подальшої імітації, а саме: [y:] – довгий, огублений голосний, переднього ряду, високого піднесення передається буквами *ü, üh* у словах *müde, küh*, а [ʏ] – короткий, огублений голосний, переднього ряду, високого піднесення передається буквою *ü* як у слові *Mütze*.

Завдання 1. Прослухайте аудіо матеріал http://simsalabim.reinke-eb.de/lektion04/aufgabe_g.html, відзначте в тексті слова з короткими [ʏ] та довгими [y:] голосними звуками:

Verrücktes Ü-Gedicht

Zum Ü sprach einmal früh das U: „Grüß dich und hör mir bitte zu. Ich finde deine Pünktchen süß! Was glaubst du, warum ich dich grüß?“ Das Ü sprach: „Was soll das Getue? Lass meine Pünktchen bloß in Ruhe. Ich wünsch dir noch viel Glück im Lebe. Bemüh dich nicht, so ist das eben.“ Das U begriff: „Das Ü ist kühl. Vielleicht gelingt`s mir mit Gefühl.“ So hat das U sich hingekniet und sang dem Ü ein Liebeslied. Jetzt war das Ü völlig entzückt und hat das U vergnügt gedrückt. Die Pünktchen gab`s nun gerne her. Das U war glücklich umso mehr. Dann lebten sie in aller Ruh. Seitdem ist U Ü und Ü ist U.

Завдання 2. Порівняйте результати у групі та прочитайте текст з правильною вимовою.

Проаналізувавши дослідження вітчизняних науковців, ми виокремлюємо наступну класифікацію методичних підходів щодо формування ФК, а саме: комунікативний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, рівневий, рефлексивний та культурологічний. Розглянемо їх коротку характеристику.

Важливу роль в *комунікативному підході* до вивчення ФК відіграє комунікація. Він є успішним саме з огляду практичного оволодіння ЗО мовленнєвою компетентністю в аудіюванні. Вагомим на даному етапі є моделювання навчально-мовленнєвих ситуацій реального спілкування, в яких ЗО самотужки або ж, працюючи в парі чи групі, засвоюють

навчальний матеріал і відразу ж його застосовують на практиці (Євдокімова-Лисогор Л. А., 2013).

Опираючись на *особистісно-діяльнісний підхід* під час формування ФК, варто акцентувати увагу на особистості, її цілях, мотивах та потребах. З огляду на вже зазначене вище доцільним буде використовувати в межах даного підходу індивідуалізоване або ж диференційоване навчання (Корницька Ю.А., 2014). З власного досвіду прослідковуємо прояв даної методики в умовах студентоцентризму, який і акумулює мотивацію саморозвитку ЗО.

Компетентнісний підхід має на меті зміну вектору під час навчання з процесу на результат. Такий підхід дає можливість ЗО не тільки оперувати отриманими знаннями, а й пристосовуватись до нових вимог, потреб. Таким чином ЗО вчаться практично застосовувати фонетичні знання під час іншомовної мовленнєвої діяльності (Панасюк, 2015, с. 198). Зокрема, наприклад, при вже вивченій темі "Im Supermarkt" (рівень B1.1), нами підібраний та розроблений матеріал щодо закріплення та додаткової інформативності по заданій темі, використовуючи аудіоматеріал (рівня B1.2) з метою реалізації подальшої мовленнєвої компетентності в аудіюванні. Ми пропонуємо розглянути наступний приклад вправ на основі компетентнісного підходу:

Мета: закріплення теми "Im Supermarkt"

Завдання 1. Прослухайте діалог на тему "Im Supermarkt" <https://www.youtube.com/watch?v=B7hBOzGoHDk&list=PLXquLwDbNqi8BB2JprhjuAfyAOmnohw-X&index=29> та зверніть увагу на фрази, що стосуються теми.

Завдання 2. Складіть власний діалог у парі до теми "Im Supermarkt", використовуючи опорні фрази (*Entschuldigen Sie bitte/ Können Sie mir helfen?/ Wo finde ich...?/ Ich brauche.../ Ich suche.../ Wo findet man...?/ Tut mir Leid, das weiß ich nicht./ Hier vorne links/ da hinten rechts/ hier unten/ oben/ im nächsten Gang links*) з прослуханого матеріалу.

Цікавим, на наш погляд, виявився *рівневий підхід*, що пов'язаний із рівнями сформованості ФК, якими має володіти ЗО після проходження навчального матеріалу. ІМ поділяється на три глобальні рівні (А, В, С), кожен з яких містить два підрівні (А1, А2, В1, В2, С1, С2). До прикладу, при вивченні такої популярної теми як "*Reise/Подорож*" навчальний матеріал (тематичний, лексичний, граматичний) в поєднанні з диференційовано підібраною аудіоопорою створюють рівневу ієрархію в опануванні заданої теми.

Щодо запропонованого нами до розгляду *рефлексивного підходу*, то він передбачає, насамперед, формування у ЗО фонетичної усвідомленості. Застосовуючи цей підхід в навчанні, ЗО моделюють навчальні та мовленнєві дії, самотужки аналізують успішність їхнього володіння ФК, знаходять альтернативні рішення, а також формують власні стратегії досягнення фонетичних цілей. Рефлексивну методику для ФК можна розглянути на прикладі вивчення "німецького приступу", який реалізується підтягнутою діафрагмою при вимові довгого та короткого голосного на початку слова (*auch, also, und, Aal, über, Irrtum...*); "німецького придиху" при вимові приголосних (дзвінких, глухих) в парах [*b, d, g – p, t, k*], що супроводжується щільним потужним поштовхом повітря при вимові даних звуків; а також прикладом ФК може слугувати правильне творення "німецького gurgeln-R" (ніби полокаючи горло ковтком молока). При цьому ФК формується шляхом впровадження рефлексивної методики до створення фонетичної усвідомленості.

Культурологічний підхід передбачає тісну взаємодію культур рідної мови та іноземної, а також взаємодію їх носіїв. Саме тому культурологічний підхід у формуванні ФК формує одночасно лінгвосоціокультурну компетентність. Реалізується мета такого підходу саме на початку заняття за допомогою фонетичної зарядки, яка, зазвичай, складається із прислів'їв, приказок, пісень, говірок, скоромовок чи віршів, які містять відомості про культуру мови, яка вивчається.

Пропонуємо як варіант фонетичної зарядки та одночасне формування лінгвосоціокультурної компетентності наступні вправи на основі культурологічного підходу:

Завдання 1. Прослухайте аудіоматеріал та заповніть пропуски в німецьких приказках http://simsalabim.reinke-eb.de/lektion03/aufgabe_g.html

*Das Tr_nkgesch_rr, sob_ld es l_r, m_cht keine r_chte Freude m_r.
_ft tr_fft man wen, der B_lder m_lt, v_l s_ltener wen, der s__ bez__lt.
Bem__ dich n_r und sei h_bsch fr__, der_rger k_mmt sch_n s_w_s_.*

Завдання 2. Поєднайте німецькі прислів'я та приказки з українськими еквівалентами.

Arbeit gibt Brot, Faulheit bringt Not/ Pünktlichkeit ist die Höflichkeit der Könige/ Morgenstund hat Gold im Mund/ Der Fisch stinkt vom Kopf her/ Wer zwei Hasen hetzt, fängt keinen/ Hunger ist der beste Koch/ Für jeden Topf findet sich ein Deckel/ Einem geschenkten Gaul sieht man nicht ins Maul.

Риба гниє з голови!// Хто два зайці гонить, той жодного не зловить/ Дарованому коневі в зуби не дивляться./ Праця чоловіка годує, а лінь марнує/ Хто рано встає – тому Бог дає!// Був би горщик, а покришка найдеться/ Пунктуальність – ввічливість королів!// Голодному все до смаку.

Проаналізувавши методи формування ФК у ЗВО, ми прослідковуємо тенденцію щодо використання класичної методології при опануванні компетентності в аудіюванні з німецької мови. Варто зазначити, що через стрімкі зміни у сучасному світі, глобальну діджиталізацію та активне використання ЗО новітніх технологій, постає необхідність в активному впровадженні інноваційних технологій в заняття. Враховуючи ті можливості, які сьогодні пропонують Інтернет ресурси, опанування ФК з ІМ може відбуватись швидше, цікавіше та продуктивніше. Окрім того, в умовах сьогодення необхідність застосування інновацій при вивченні ІМ у ЗВО стає актуальною, адже навчальні заклади дедалі більше поєднують різні традиційні форми очного та дистанційного навчання, курси, які читаються у вузах переводять у віртуальну форму, використовуючи при цьому наступні центри дистанційного навчання: Zoom, Moodle, Classroom, Google Class та ін. (Найдеш, 2021, с.136).

Нами були виявлені та проаналізовані наступні Інтернет ресурси. Їх можна активно використовувати на всіх етапах опанування мовленнєвої компетентності в аудіюванні, адже вони пропонують навчальний матеріал для різного рівня знань від А1 до С1.

Одним із найпопулярніших ресурсів, яким користуються при вивченні німецької мови є *Deutsche Welle/DW* <https://www.dw.com/de/deutschkurse/s-2068> – сайт, який містить найактуальніші новини сьогодення, вправи для вивчення німецької мови, відео- та аудіоматеріал, вправи та манускрипти до нього, а також новини в аудіоформаті, які можна прослуховувати в сповільненому темпі. DW пропонує навчальний матеріал від рівня А1 до С1. Розглянемо підібраний нами приклад такого формату завдань:

Рівень: А1

Тема: Verschiedene Arten der Vorstellung, freundschaftliche und förmliche Begrüßung

Опис завдання: ЗО прослуховують аудіо про Філіпа, який їде в аеропорт Мюнхена та виконують вправи до нього

Посилання на вправи до аудіо матеріалу:

<https://static.dw.com/downloads/26129590/radiod1lektion03.pdf>

Наступним серед досліджених нами сайтів для покращення навичок аудіювання є *Deutsch Perfekt* <https://www.deutsch-perfekt.com/>. Тут можна переглянути та прослухати короткі відео/аудіо на різні теми, ознайомитись із манускриптами до них, знайти пояснення слів, а також вправи. На сайті можна знайти матеріал рівнів від А1 до С1. Розглянемо одне із можливих аудіозавдань рівня В1 на тему "*die Kraft des Optimismus*", де подається наступний опис завдання, а саме: ЗО спочатку прослуховують важливі слова, які стосуються теми (*aufgeben, der Mut, zuversichtlich bleiben, nach vorne schauen*), потім вирази, в яких ці слова можуть застосовуватись (*wer zuversichtlich bleibt, verliert nicht die Hoffnung*), після чого вони слухають діалог і відповідають на питання до нього (*Wie zeigt Ingo, dass er optimistisch bleibt? Mit welchem Satz bittet Kiara ihren Freund, den Mut nicht zu verlieren?*).

Посилання на вправи до аудіоматеріалу:

<https://www.deutsch-perfekt.com/deutsch-hoeren/die-kraft-des-optimismus>

Цікавою в нашому дослідженні виявилась YouTube-платформа, де можна тренувати мовленнєву компетентність в аудіюванні. Прикладом для цього слугує канал *Learn German* <https://goo.gl/KXHKRp>, який пропонує безліч діалогів різних рівнів складності (А1 – С1).

Переглянемо, до прикладу, аудіоматеріал для рівня С1 до теми "Im Hotel" <https://www.youtube.com/watch?v=KguX7BQH9Ik&list=PLXquLwDbNqi8BB2JprhjuAfyAOmnohw-X&index=7>. В свою чергу канал на платформі YouTube <https://www.youtube.com/user/froehlichDeutsch> допомагає ЗО покращити свою вимову завдяки чисельним відео, потренувати акцент, навчитись вимовляти з правильною інтонацією різні типи речень (розповідні, спонукальні, питальні), а також потренувати вимову окремих німецьких звуків.

В ході нашого дослідження ми спостерігали за актуальністю Podcast як цікавого формату для покращення аудіальної компетенції та феномену сьогодення. На сайті Deutsch-Training <https://deutschtraining.org/deutsche-grammatik/> можна знайти Podcasts на різні теми від рівня В1 до С1, а також манускрипти до них і короткі вправи на розуміння почутого. Розглянемо можливий варіант завдання такого формату для рівня знань С1 на тему "Gesundheit", в якому ЗО мають прослухати Podcast та дати відповіді на питання <https://deutschtraining.org/gesundheits-deutsch-lernen-podcast-008/>.

Серед сучасних методів та технік, які сприяють ефективнішому опануванню аудіювання ми хотіли б відзначити мнемонічні техніки, ментальну карту, мультисенсорну техніку.

Під час вивчення німецької мови пам'ять відіграє ключову роль, адже вона виконує найважливіше завдання – опрацювання величезної хвилі інформації, яка включає в себе звукові та буквенні образи, невідому раніше морфологію, синтаксис та граматичні конструкції. Для того щоб процес запам'ятовування відбувався легко, ефективно та невимушено, доцільним є використання мнемонічних прийомів. Мнемотехніка має на меті засвоєння великого обсягу інформації за досить короткий час, а також збереження її в пам'яті (Зиганов, 2000). Мнемотехніка послуговується можливостями будувати асоціації, а також спроможністю уявлення. З її допомогою ЗО можуть легко пов'язувати певний навчальний матеріал із асоціаціями, застосовуючи метод асоціацій, зв'язок, місць, метод ключових слів, візуалізації, графемних асоціацій. При використанні мнемотехнічних прийомів активізуються всі види пам'яті (когнітивна, емоційна, особистісна) з візуальною, акустично-вербальною базами та моторними опорами (Sommer, 2003).

Цікавою технікою при опануванні аудіювання є ментальна карта (MindMapping). З її допомогою ЗО роблять помітки під час прослуховування аудіоматеріалу набагато ефективніше. Ці нотатки, в свою чергу, підкріплюються асоціативним зв'язком і утворюють логічну, ієрархічну послідовність мислення – від загального до конкретного (Гордєєва, 2012, с. 51).

Розглянемо приклад завдань до аудіо матеріалу з використанням техніки MindMap:

Завдання 1. Прослухайте аудіо текст на тему "Sind die Deutschen wirklich so pünktlich?" <https://www.vitaminde.de/arbeitsblaetter-und-audiodateien/46-audiodateien-arbeitsblaetter-50.html> перший раз та занотуйте послідовність викладу інформації на платформі <https://app.diagrams.net/>, після другого прослуховування доповніть основну інформацію, дотримуючись ієрархічної послідовності. При цьому ментальна карта (або прийом Fishbone) допомагає встановити причинно-наслідковий зв'язок у логічному розумінні та сприйнятті запропонованого матеріалу.

Завдання 2. Презентуйте свою MindMap та на її основі резюмуюте почуте.

Наочно продемонструємо покрокове виконання даних завдань при створенні даної ментальної карти у вигляді поданого нижче рисунку 1.

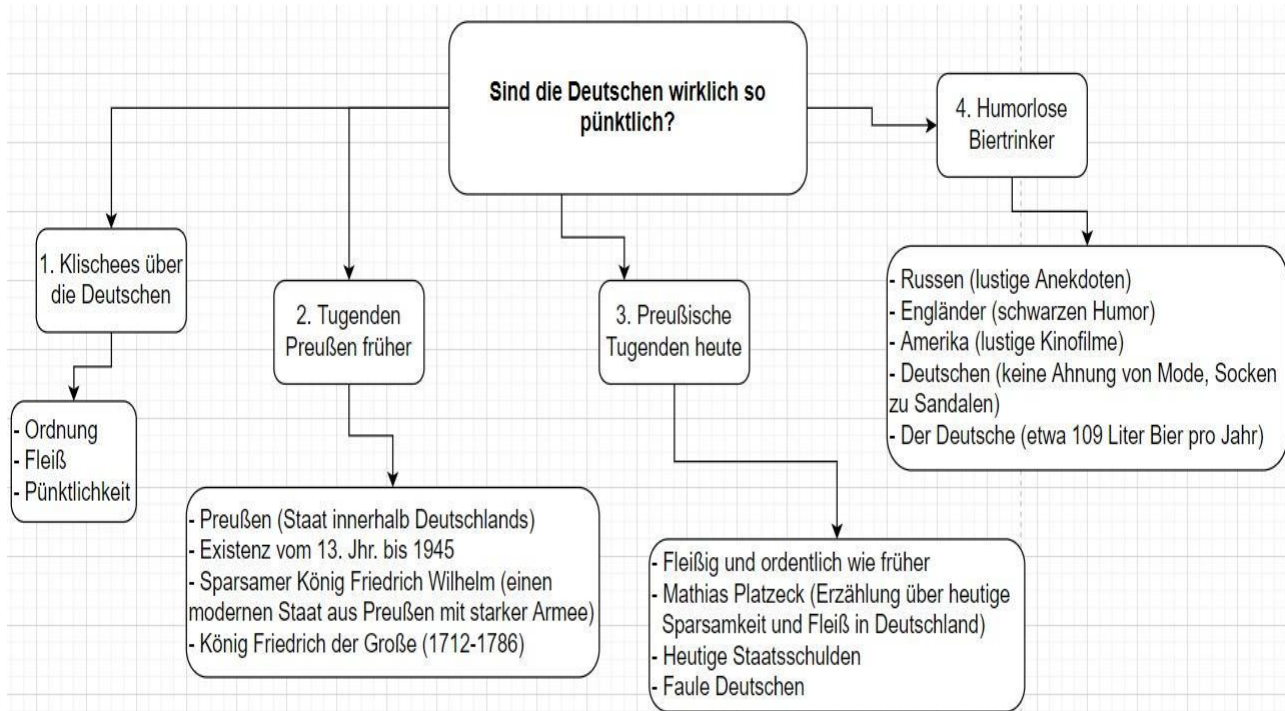

Рис. 1 Приклад створеної MindMap до аудіо тексту на тему: "Sind die Deutschen wirklich so pünktlich?" на платформі app.diagrams.net

Мультисенсорний метод пропонує під час вивчення ІМ задіяти всі канали сприйняття, а саме слух, зір, нюх, дотик. Цей метод є цікавим під час аудіювання, адже завдання можна оформити так, щоб ЗО під час прослуховування акцентували увагу на певній інформації, яка стосується, наприклад, якогось одного або декількох каналів сприйняття. Таким чином виокремлюються з потоку інформації найважливіші моменти, розуміння яких допомагає у виконанні завдань до аудіювання. До прикладу, можна поєднувати аудіювання із презентацією почутого, одночасно задіявши слуховий та зоровий канал, що сприяє ефективнішому виконанню вправ.

Висновки. Підсумовуючи вище наведений матеріал, можна стверджувати, що для цікавішого, легшого та ефективнішого опанування мовленнєвої компетентності в аудіюванні для ЗО в ЗВО при вивченні німецької мови в розпорядженні викладачів є доступними чисельні новітні методики та технології, застосовуючи які можна підвищити інтерес ЗО до навчального матеріалу, а також покращити значно їх результати, адже ФК є однією чи не з найскладніших під час вивчення ІМ, а її тренуванню варто приділяти увагу на всіх рівнях оволодіння ІМ. Проаналізовані нами сучасні інноваційні технології та Інтернет ресурси сприяють процесу опанування мовленнєвої компетентності в аудіюванні з німецької мови. Перспективним вбачається для нас розгляд мовленнєвої компетентності в аудіюванні при вивченні ІМ із застосуванням звуко-символічних технологій.

Список літератури

Гордеева А.И. Интеллектуальные карты как засіб формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх філологів. *Іноземні мови*. 2012. № 4. С. 51–58.

Задільська Г.М. Сучасні педагогічні технології формування фонетичної компетенції студентів-філологів ЗВО в умовах комунікативно-орієнтованого навчання англійської мови. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174). С. 84–87.

Зиганов М., Козаренко В. Мнемотехника. Запоминание на основе визуального мышления. Москва: Школа рационального чтения, 2000. 304 с.

Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.

Найдеш О.В. Інноваційні підходи навчання іноземних мов у ЗВО. Концептуальні проблеми розвитку філологічних наук у сучасному полікультурному просторі: міжнародна науково-практична конференція (Київ 18–19 червня 2021 р.). Київ, 2021. С. 135–137.

Панасюк Ю. Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Волинь, 2015. С. 196–202.

Скалій Л.І. Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя-філолога. *Іноземні мови*. 2003. № 4. С. 5–9.

Скуратівська М.О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України. *Філологія та методика викладання: науково-методичний вісник*. Київ, 2009. С. 151–165.

Євдокімова-Лисогор Л.А. Комунікативний підхід щодо вивчення іноземної мови. URL: http://confcontact.com/2013_06_07/15_Evdokimova_Lisogor.html

Коваленко Ю.В. Ефективність сучасних підходів у процесі вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ. *Педагогические науки/5.Современные методы преподавания*. 2010. URL: http://www.rusnauka.com/1_KAND_2010/Pedagogica/5_57388.doc.htm

Корницька Ю.А. Особистісно-діяльнісний підхід в навчанні іноземних мов студентів технічних вузів. URL: http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2014/Pedagogica/2_159301.doc.htm

Куца С. Сучасні методи викладання іноземних мов. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/757>

Elsen H. Einführung in die Lausymbolik, Erich Schmidt Verlag, GmbH & Co.KG, Berlin 2016. 296 S.

Funk H., Kuhn Chr. Arbeiten mit digitalen Lehrwerken. *Handbuch Methoden im Fremdsprachenunterricht*. Friedrich Verlag GmbH, Hannover 2020. S. 236–241.

Mertens J. Einübung der Aussprache. *Handbuch Methoden im Fremdsprachenunterricht*. Friedrich Verlag GmbH, Hannover. 2020. S. 152–157.

Rossa H. Entwicklung des Hörverstehens. *Handbuch Methoden im Fremdsprachenunterricht*. Friedrich Verlag GmbH, Hannover. 2020. S. 157–161.

Sommer L. Gutes Gedächtnis leicht gemacht. Wien: Hubert Krenn Verlagesmbh, 2003. 139 S.

References

Gordyeyeva A.J. (2012) Intelektualni karty yak zasib formuvannya inshomovnoyi komunikativnoyi kompetentnosti majbutnix filologiv. [Intellectual maps as a means of forming foreign language communicative competence of future philologists]. *Inozemni movy*. 2012. № 4. S. 51–58.

Zadil'ska H.M. (2019) Suchasni pedahohichni tekhnolohii formuvannya fonetychnoi kompetentsii studentiv-filolohiv ZVO v umovakh komunikativno-orientovanoho navchannia anhliiskoi movy.[Modern pedagogical technologies of formation of phonetic competence of students-philologists of ZVO in the conditions of communicative-oriented teaching of English]. *Molod i rynek*. 2019. № 7 (174). S. 84 – 87.

Zyhanov M., Kozarenko V. (2013) Mnemotekhnika. Zapomynanye na osnove vizualnoho myshleniya. [Mnemonics. Memorization based on visual thinking]. Moscow: Shkola ratsionalnoho chtenyia, 2000. 304 S.

Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka : pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh i lnhvistychnykh universytetiv. [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students. classical, pedagogical and linguistic universities]. Bihych O. B., Borysko N. F., Boretska H. E. ta in./ za zahaln. red. S. Yu. Nikolaievoi. Kyiv: Lenvit, 2013. 590 S.

Naidesh O.V. (2021) Innovatsiini pidkhody navchannia inozemnykh mov u ZVO. Kontseptualni problemy rozvytku filolohichnykh nauk u suchasnomu polikulturnomu prostori: mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia. [Innovative approaches to teaching foreign languages in higher education. Conceptual problems of development of philological sciences in modern multicultural space]. (Kyiv 18–19 chervnia 2021 r.). Kyiv, 2021. S. 135–137.

Panasiuk Yu. (2015) Kompetentisnyi pidkhid u vykladanni inozemnoi movy. [Competence approach in foreign language teaching]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. Volyn, 2015. S. 196–202.

Skalii L.I. (2003) Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u formuvanni profesiinoi kompetentsii maibutnoho vchytelia-filoloha. [The use of information technology in the formation of professional competence of future teachers of philology]. *Inozemni movy*. 2003. № 4. S. 5–9.

Skurativ'ska M.O. (2009) Suchasni metody ta tekhnolohii vykladannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli Ukrainy.[Modern methods and technologies of teaching foreign languages in higher education in Ukraine]. *Filolohiia ta metodyka vykladannia: nauково-metodychnyi visnyk*. Kyiv, 2009. S. 151–165

Yevdokimova-Lysohor L.A. Komunikativnyi pidkhid shchodo vuvchennia inozemnoi movy. [Communicative approach to learning a foreign language]

URL: http://confcontact.com/2013_06_07/15_Evdokimova_Lisogor.html

Kovalenko Yu.V. (2010) Efektyvnist suchasnykh pidkhdov u protsesi vyvchennia inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam u VNZ. [The effectiveness of modern approaches in the process of learning a foreign language in a professional field in higher education.]. Pedagogicheske nauky / 5.Sovremennye metody prepodavaniya. 2010

URL: http://www.rusnauka.com/1_KAND_2010/Pedagogica/5_57388.doc.htm

Kornytska Yu.A. Osobystisno-dialnisnyi pidkhdid v navchanni inozemnykh mov studentiv tekhnichnykh vuziv. [Personality-activity approach in teaching foreign languages to students of technical universities]. URL: http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2014/Pedagogica/2_159301.doc.htm

Kutsa S. (2016) Suchasni metody vykladannia inozemnykh mov. [Modern methods of teaching foreign languages]. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/757> Elsen H. Introduction to sound symbolism, Erich Schmidt Verlag, GmbH & Co.KG, Berlin 2016. 296 S.

Funk H., Kuhn Chr. (2020) Working with digital textbooks. *Handbuch Methoden im Fremdsprachenunterricht*. Friedrich Verlag GmbH, Hannover. 2020. S 236–241.

Mertens J. (2020) Pronunciation practice. *Handbuch Methoden im Fremdsprachenunterricht*. Friedrich Verlag GmbH, Hannover. 2020. S 152–157.

Rossa H. (2020) Development of listening comprehension. *Handbuch Methoden im Fremdsprachenunterricht*. Friedrich Verlag GmbH, Hannover. 2020. S 157–161.

Sommer L. (2003) Good memory made easy. Wien: Hubert Krenn Verlagesmbh, 2003. 139 S.

УДК 821.161.2

FRAME STRUCTURE OF THE CONCEPT LOVE ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ LOVE

Тетяна ПАВЛОВИЧ, Тетяна СУРОДЕЙКІНА, Дана ДУЩАК

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

t.pavlovyh@chnu.edu.ua, t.surodeikina@chnu.edu.ua, dushchak.dana@chnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-2483-6390>, <https://orcid.org/0000-0002-3862-5677>

The article deals with the analysis of the language representation of the concept LOVE in the modern English TV scripts. The main theoretical and methodological approaches to the study of the concept were systematized in modern cognitive linguistics and lingo culture. It's aimed at developing the complex methodology of the analysis of the concept LOVE, actualized in the modern English TV scripts. The methods of research have become the basis of the conceptual analysis that includes dictionary definitions, synonymous rows of the concept's name and also frame analysis which treats concept as a form of the ordered structure. The focus of the research deals with the analysis of the frame structure of the concept LOVE. The concept is viewed as a unit of mental process which is coded in the language. The survey was made concerning the explicit means of realization of the thing frame, the action frame, the possession frame, the identification frame, and the comparison frame of the concept as well as the conceptual metaphors. Verbal content of the frame structure represents the variety of lexico-semantic classes. Action schemas of state / process, of contact action as well as a causative schema are outlined and described. The possession frame elucidates two specifications: the part-whole schema and the inclusion schema. The thing frame is connected with the qualitative schema, existence schema and the locative schema. The identification frame comprises several classifiers and it's found to be least representative. The comparison frame integrates the entities which are based on their sameness or likeness. As a result of the study, the frame analysis of the concept LOVE has been outlined and structured.

Key words: concept, frame, frame structure, conceptual metaphor, schema.

Статтю присвячено дослідженню фреймової репрезентації концепту LOVE у сучасних англomовних скриптах серіалів. Основні теоретико-методологічні підходи до вивчення концепту у сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології систематизовано з метою розробки комплексної методики аналізу фреймів концепту LOVE, актуалізованого у скриптах. Методи дослідження стали основою концептуального аналізу, що розглядає словникові дефініції та синонімічні ряди імені концепту, а також фреймовий аналіз для розгляду концепту LOVE у вигляді впорядкованої структури.